

Eelarvekomisjon

2021/2180(INI)

1.3.2022

ARVAMUS

Esitaja: eelarvekomisjon

Saaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

õigusriigi olukorda käsitleva Euroopa Komisjoni 2021. aasta aruande kohta
(2021/2180(INI))

Arvamuse koostaja: Eider Gardiazabal Rubial

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Eelarvekomisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks¹ (edaspidi „õigusriigiga seotud tingimuslikkust käsitlev määrus“) jõustus 1. jaanuaril 2021 ning on alates sellest kuupäevast tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides;
1. rõhutab veel kord, et õigusriigi põhimõtete rikkumise tuvastamine nõuab komisjonipoolset objektiivset, erapooletut, õiglast ja põhjalikku kvalitatiivset hindamist, milles tuleks arvesse võtta kättesaadavatest allikatest ja tunnustatud institutsioonidelt saadud asjakohast teavet; nõuab, et sellise hinnangu koostamisel kasutataks süstemaatiliselt iga-aastast õigusriigi olukorda käsitlevat aruannet, võttes arvesse eelnimetatud kriteeriume;
 2. kordab üleskutset, et komisjon võtaks õigusriigi tingimuslikkuse määruse alusel viivitamata meetmeid, et kasutada viivitamata täiel määral oma olemasolevaid uurimisvahendeid, et kõrvaldada liikmesriikides õigusriigi puudused, mis võivad piisavalt otseselt mõjutada või tõsiselt ohustada liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist; kutsub komisjoni üles kohaldama ühissätete määrust ja finantsmäärust rangemalt, et takistada ELi vahendite diskrimineerivat kasutamist, eelkõige võimalikku kasutamist poliitilistel eesmärkidel;
 3. tuletab meelde, et parlamendikomisjonide volitused tuleks kindlaks määrata Euroopa Parlamendi kodukorra VI lisa alusel, kui parlament käsitleb õigusriigi tingimuslikkuse määruse kohase menetluse rikkumisi seoses meetmetega, mis on suunatud eelarvele õigusriigi põhimõtte rikkumise korral liikmesriigis;
 4. palub komisjonil lisada aruandes soovitus liikmesriikidele vähendada pandeemia negatiivset mõju riigi kohtute tegevusele ja tagada õigusriigi ühe peamise põhimõtte – kohtusüsteemi tõhususe – järgimine;
 5. väljendab heameelt selle üle, et aruandes hinnatakse õigusriigi olukorda igas liikmesriigis; märgib siiski, et selles ei tehta selget vahet üksikute õigusriigi olukorraga seotud puudustega liikmesriikide ja vastavate süsteemsete puudustega liikmesriikide vahel; kutsub komisjoni üles seda vahetegemist tulevast aruannetes paremini selgitama;
 6. tuletades meelde oma 8. juuli 2021. aasta resolutsiooni liidu eelarve kaitsmiseks kehtestatud üldise tingimuslikkuse korra kohaldamise suuniste koostamise kohta², nõuab, et komisjon lisaks oma iga-aastasessse õigusriigi olukorda käsitlevasse aruandesse eraldi osa, mis käsitleb juhtumeid, kus õigusriigi põhimõtte rikkumine

¹ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1.

² ELT C 99, 1.3.2022, lk 146.

liikmesriigis võib piisavalt otseselt kahjustada või tõsiselt mõjutada ELi eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist või liidu finantshuvide kaitset; rõhutab lisaks, et õigusriigi olukorda käsitleva aastaaruande järeldusi ei tohiks asjaomase liikmesriigiga täiendavalt mitteametlikult arutada õigusriigi tingimuslikkuse määruse artikli 6 lõikes 1 sätestatud teavitamismenetluse raames;

7. tuletab meelde, et õigusriigiga seotud tingimuslikkust käsitlevat määrust kohaldatakse nii õigusriigi põhimõtete üksikute rikkumiste kui ka süsteemsete rikkumiste suhtes, mis on laialt levinud või avaliku sektori asutuste korduvate tavade või tegevusetuse või selliste asutuste võetud üldiste meetmete tagajärg; peab kahetsusväärseks, et õigusriigi olukorda käsitleva 2021. aasta aruande struktuur ei võimalda alati selliseid süsteemseid rikkumisi tulemuslikult tuvastada, ning kutsub komisjoni üles tagama, et selliste süsteemsete rikkumiste kontroll kajastuks täielikult õigusriigi olukorda käsitlevas 2022. aasta aruandes; kutsub komisjoni üles võtma meetmeid rikkumiste suhtes, mille ta on oma varasemates iga-aastastes õigusriigi olukorda käsitlevates aruannetes tuvastanud;
8. tuletab meelde, et õigusriigi tingimuslikkuse määruse kohaselt tuleb õigusriigi põhimõtte tõlgendamisel arvestada Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatud väärtusi ja põhimõtteid, sealhulgas põhiõigusi ja diskrimineerimiskeeldu; on seisukohal, et demokraatia ja põhiõiguste jätkuvad rikkumised, sealhulgas rünnakud meediavabaduse, ajakirjanike, rändajate, naiste õiguste, LGBTQIA+ õiguste ning ühinemis- ja kogunemisvabaduse vastu, mõjutavad projekte, mida liikmesriigid soovivad ELi fondidest rahastada, ning et neil võib olla piisavalt otsene mõju liidu finantshuvide kaitsele; kutsub komisjoni üles tegutsema ja võtma seda arvesse määruse kohaldamisel;
9. tuletab meelde, et õiguskindlus ja õigusriigi standardite järgimine on majandustegevuse peamised eeltingimused; juhib tähelepanu sellele, et arvestades üha kasvavat suundumust proteksionismi suunas, välisinvestoreid diskrimineerivate meetmete võtmist ja mõne liikmesriigi ametiasutuste otsuste üha meelevaldsemat laadi, tuleks õigusriigi põhimõtte majanduslikku mõõdet õigusriigi mehhanismi lahutamatu osana paremini arvesse võtta; peab kahetsusväärseks, et õigusriigi olukorda käsitleva 2021. aasta aruande struktuur ei võimalda selliseid rikkumisi majandussektoris tulemuslikult tuvastada, ning kutsub sellega seoses komisjoni üles aastaaruannet täiustama;
10. on veendunud, et õigusriik ja liidu eelarvega seotud ohud nõuavad rikkumise korral terviklikku lähenemisviisi, et kaitsta liidu avaliku sektori vahendeid; on seisukohal, et asutused, kelle ülesanne on tagada ELi vahendite nõuetekohane haldamine, peavad tegema võimalikult tõhusat koostööd; kutsub kõiki liikmesriike, kes ei ole seda veel teinud, üles osalema Euroopa Prokuratuuri tegevuses;
11. tunneb heameelt kohtusüsteemide vastupanuvõimet käsitleva arutelu üle ja rõhutab, et tõhusad kohtusüsteemid on õigusriigi kaitsmiseks väga vajalikud; juhib tähelepanu sellele, et pandeemia on avaldanud negatiivset mõju nii õiguskaitse kättesaadavusele kui ka liikmesriikide kohtute tõhususele ning toonud seejuures kaasa liikmesriikide kohtute osalise sulgemise ja digiteerimise kasutamise teatavates kohtumenetlustes;
12. kutsub komisjoni üles tagama, et tema iga-aastastes õigusriigi olukorda käsitlevates aruannetes keskendutaks ka Euroopa poolaastaga seotud asjakohastele riigipõhiste soovitustele, eelkõige neile, mis on seotud kohtusüsteemi ja peaprokuröri

sõltumatusega, korruptsioonivastase võitluse ning läbipaistvuse ja aususe tagamisega;

13. rõhutab kodanikuühiskonna osalejate olulist rolli selliste probleemide kiirel kindlakstegemisel, mida tuleks õigusriigi olukorda käsitleva iga-aastase aruande koostamisel arvesse võtta, ning nõuab tungival, et komisjon võimaldaks nõuetekohast konsulteerimist asjakohaste tähtaegadega (eelkõige tuleks tavapäraselt ette nähtud kahe kuu hulgest välja jätta riigipühade kestus aastavahetusel); kutsub lisaks komisjoni üles vaatama uuesti läbi ühtse küsimustiku lahenduse seisukohtade esitamiseks ning tagama, et konsultatsioone toetab asjakohane dialoog asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonidega ning et nende seisukohti võetakse aruandes täiel määral arvesse; julgustab komisjoni saama kodanikuühiskonnalt lisapanuse selleks, et selgitada välja, kuidas konsultatsiooniprotsessi tulevaste aruannete jaoks optimeerida;
14. on mures meediavabaduse õõnestamise mõjude pärast, eelkõige seoses ELi finantshuvide kaitsega; nõuab tungival, et komisjon esitaks hinnangu meediavabaduse ja pluralismi kaitsmise riiklike raamistike tõhususe ja tulemuslikkuse kohta, pöörates erilist tähelepanu meedia rollile korruptsioonivastases võitluses; rõhutab, kui oluline on hinnata ja jälgida meedia olukorda liikmesriikides, eelkõige uurides valitsuse võimalikke meetmeid, mille eesmärk on vaigistada kriitilist meediat ja/või õõnestada vabadust ja pluralismi, et vältida teabe edasist koondumist väheste kätte, mis võib takistada vaba ja sõltumatu teabe levitamist; on seisukohal, et komisjoni jõupingutused peaksid keskenduma nii avalik-õiguslikule meediale kui ka erasektorile liikmesriikides ning sellele, mil määral ta on *de jure* ja *de facto* sõltumatu riiklikest ametiasutustest, erakondadest või muudest mõjuvormidest, ning tegema kindlaks olukorrad, kus ei ole hinnatud võimalikke huvide konflikte, meedia kontsentratsiooni ja meediaomandi läbipaistvust; rõhutab vajadust tagada, et eraõiguslikud meediaettevõtjad oleksid rahaliselt sõltumatud ja et neil oleksid õiged tingimused jätkusuutlikuks tegutsemiseks, et vältida meedia poliitilist kaaperdamist.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	28.2.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 30 -: 5 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Rasmus Andresen, Anna Bonfrisco, Olivier Chastel, Lefteris Christoforou, David Cormand, Paolo De Castro, Andor Deli, José Manuel Fernandes, Eider Gardiazabal Rubial, Alexandra Geese, Vlad Gheorghe, Valentino Grant, Francisco Guerreiro, Valérie Hayer, Eero Heinäluoma, Niclas Herbst, Monika Hohlmeier, Moritz Körner, Joachim Kuhs, Héléne Laporte, Pierre Larrouturou, Camilla Laureti, Janusz Lewandowski, Margarida Marques, Silvia Modig, Siegfried Mureşan, Victor Negrescu, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Andrey Novakov, Jan Olbrycht, Dimitrios Papadimoulis, Karlo Ressler, Bogdan Rzońca, Nicolae Ştefănuţă, Nils Torvalds, Johan Van Overtveldt, Rainer Wieland, Angelika Winzig
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Elisabetta Gualmini

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

30	+
PPE	Lefteris Christoforou, José Manuel Fernandes, Niclas Herbst, Monika Hohlmeier, Janusz Lewandowski, Siegfried Mureşan, Andrey Novakov, Jan Olbrycht, Karlo Ressler, Rainer Wieland, Angelika Winzig
Renew	Olivier Chastel, Vlad Gheorghe, Valérie Hayer, Moritz Körner, Nicolae Ştefănuţă, Nils Torvalds
S&D	Paolo De Castro, Eider Gardiazabal Rubial, Elisabetta Gualmini, Eero Heinäluoma, Pierre Larrourou, Margarida Marques, Victor Negrescu
The Left	Silvia Modig, Dimitrios Papadimoulis
Verts/ALE	Rasmus Andresen, David Cormand, Alexandra Geese, Francisco Guerreiro

5	-
ECR	Bogdan Rzońca
ID	Valentino Grant, Hélène Laporte
NI	Andor Deli, Lefteris Nikolaou-Alavanos

1	0
ID	Joachim Kuhs

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu